

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Pe un an 60 coroane. — Pe șase luni 30 coroane. — Pe trei luni 15 coroane.
Ziarul apare Marțea, Joi și Sâmbăta

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoeală

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Causele scumpetei

III.

Scumpetea, efectul cel mai desastros al războiului, o vedem și o simțim cu toții, unii în măsură mai mare, alții în măsură mai mică, după venite, dar puțini caută să descopere cauzele ei, și și mai puțini își dau silința să le delătore, deși au chemarea și sfânta datorie să o facă în interesul existenței chiar a statului.

Cauza principală a scumpirei fără seamăn a articolelor comerciale trebuie căutată mai ales în piedecile, ce le întimpină comerțul liber. Acum multămită spiritului comercial din țările antantei nimeni nu se poate plânge, că n'ar găsi în anumite locuri și porturi mărfuri de ajuns de calitate acceptabilă și destul de variată cu prețuri relativ mici în comparație cu suma de bani din circulație. Dar sistemul greoi și costisitor al permiselor de import și export, greutatea cu obținerea permiselor de călătorie și transport de bani și cecuri, nesiguranța și cheltuelile mari împreunate cu transportul de mărfuri și nestabilitatea cursurilor de schimb sânt tot atâtea pedeci ale ieftinirii articolelor, însă în același timp tot atâtea privilegii și etape pentru potențarea speculei și scumpetei. Mai sânt ce e drept greutăți pentru relațiile comerciale internaționale, dar învingerea lor se ușurează pe zi ce merge din partea întreprinderii comercianților, fără ca însă această ușurare să se resimtă în launtru statului. Aici, dacă e vorba să credem spusele neguțătorilor, greutatea de tot felul se măresc zi de zi, cheltuelile se sporesc la infinit, și din prețurile mari profită absolut numai intermediarii sistemelor de permisuri, pecând comerțianții se discreditează fără vină, iar publicul sărăcește pe nemiluite. Nădejdea legată de Banca centrală de comerț și industrie cu anevoie se va împlini — afirmă cei mai intimi cunoscători ai relațiilor, pentru simplul motiv, că ea este întemeiată pe sistemul monopolizării comerțului și nu pe baza decentralizării și înlăturării concurenței necinstite și nesănătoase de speculație și pentru ocrotirea consumatorilor. Ea nu promovează concurența, care reduce prețurile, ci din contră fixează prețuri de monopol, cari să permită profit destul de mare peste prețul și spesele de cumpărare urcate prin esclusiunea conjuncturilor comercianților de profesiune. Că în sistemul actual, cei ce se provăd cu mărfuri dela Banca centrală trebuie să-și afle și dânsii oare-care remunerație pentru mijlocire, este nu mai lucru natural,

precum natural este și aceea, că publicul e nevoit să se mulțamească cu cea ce capătă bun — rău, și să plătească fără cârtire prețul cerut.

Ce privește producțiunea brută, și mai ales alimentele, de cari nimeni nu se poate lipsi fără să sufere, scumpetea are consecințe cu atât mai grave, cu cât ea lovește toate clasele bogate ca sărace deopotrivă. Și pe când comerciantul și industriașul, muncitorul și agronomul, cu un cuvânt toți cei ce au marfă de vânzare încarcă scumpetea traiului cu procente asupra articolelor lor, iar muncitorii asupra plății zilnice, pe atunci singur salariatul fix și cinstit este redus la sapă de lemn. Inzadar i se urcă leafa cu 500 la sută, cea ce e adevărată raritate, când scumpetea la varză de pildă ajunge la 5000 la sută, la cartofi 3000 la sută, la făină 2500 la sută, la lemne 3000 la sută etc. De vestminte, încălțăminte și alte trebuințioase nici nu mai vorbim, ci luăm în vedere numai mijloacele cele mai neapărate ale traiului, de care nimeni nu se poate lipsi, căci de beuturi, tutun și lux se poate lipsi ori cine. Ei bine, o familie de cinci membri consumă pe zi cel puțin 50 coroane. Ce leafă trebuie să aibă de pildă un învățător, ca să poată face față acestor cheltueli zilnice împreună cu celelalte trebuințe absolut indispensabile? De sigur cel puțin 100 cor. pe zi, cea ce este o abnormitate.

Cauzele scumpetei alimentelor și a altor articoli de prima necesitate pentru orice căsnicie trebuie căutate și în dârnicia publicului cumpărător, care plătește ori ce preț i se cere, și e gata să se concureze reciproc, numai să poată cumpăra cea ce voiește. Prin aceasta vânzătorul poate cere ori cât pe produsele sale și i se plătește mai cu seamă că mulți dintre cumpărători fac speculațiuni și câștiguri enorme pe căile cele mai piezișe și nepermise fără remușcări ori scrupuli, și fără să simtă mirosul banului. Nu e mirare, dacă în ziua de azi, mijlocitorii de tot felul asediază ziua — noaptea intrările resorturilor și multe profesii, odinioară respectate au fost schimbate cu rolurile de agenți, cari mai nainte dați afară pe ușă, intrau din nou pe fereastră și te molestau. Pentru cei ce în modul acesta fac câștiguri enorme, banul n'are nici un preț, și e numai natural, ca bietul funcționar cinstit și cu plată fixă, să nu-și poată procura nici măcar hrana de toate zilele în concurență cu bogătașii cei noi, ba să moară chiar din lipsa unor alimente corăspunzătoare stării sănătății lui zdruncinate prin lipsuri, suferințe, supărări și emoțiuni de tot felul.

Articolii industriali au trebuit să se scumpească parte din lipsa de materii prime efitine, parte prin lipsa brațelor de muncă, și prin scumpirea lor. Cu toate acestea sânt și cauze organice, cari produc scumpetea nemotivată. De ce d. e. fierul dela Cugir trebuie maximat la 550 cor. maja, când în Ungaria el este numai cu 160 cor., iar în Ceho-Slovacia chiar și mai efitin? Va răspunde cineva, că pentru Ardeal e nevoie de cel puțin 1000 locomotive în parcul lor de vagoane, și nu posedăm decât 250. Este adevărat, dar pe lângă o bună împărțeală s'ar putea primi fiecare săptămână măcar un transport din afară, care să reducă prețurile, căci susținând fabricațiunea scumpă internă în mod măestrit, facem cea mai păgubitoare politică economică. Diferența dela 160 până la 550 coroane, nu însemnează un câștig ci o pierdere efectivă pentru poporul nostru, care cu cele 390 coroane, și-ar putea procura alte lucruri trebuințioase, și cu care ar deveni mai bogat și s'ar ieftini traiul. În modul acesta ieftinirea ferului ar avea repercursiune asupra prețurilor unui șir întreg de articoli, și ar sili și pe ceilalți producători și vânzători să reducă prețurile. S'au dacă ne întrebăm, de ce trebuie să coste o coadă de coasă 16 coroane aici în țara lemnului, trebuie să răspundem: pentru că nu s'au luat măsuri, ca fabricile de unelte de lemn să poată lucra neconținut și în condițiuni efitine, și în consecință și coasașul poate cere 50 cor. plată pe zi.

Mai bătător la ochi apare însă paradoxul cu chibritele, așa încât va trebui în curând să introducem cultul străbun al vestalelor romane, ca să putem întreține pe la anumite locuri focari, dela care poporul să-și poată aprinde focul din vatră.

Mai de mult cutia de chibrituri costa 1—2 fileri. Azi autoritățile noastre au fixat pentru fabricanți prețul de 10 fileri cutia, în considerarea scumpirei generale a muncii și a materialului de lemn, parafină, sulfur, fosfor și alte. Acest preț însă n'ar fi nimic, dacă măcar cu el s'ar putea procura chibriturile la timp și preste tot. Dar fabrica e obligată să le vândă exclusiv persoanelor, cari obțin permisiuni, și cum din lipsa de materiale lucrează numai 4—5 luni, și plătește lucrătorii pe anul întreg cu câte 150 mii de coroane lunar, scumpetea până la 10 fileri cutia apare destul de justificată din punctul de vedere al fabricii.

Nu tot atât de justificat e prețul exorbitant de 4—5 și chiar de 12 coroane, ce se plătește pe o cutie, căci socotind într'un vagon cam 300 mii de cutii cu câte 10

filieri, vagonul ar costa 30 mii coroane. În schimb însă negustorii de chibrituri încassează pe un vagon câte 4 coroane cutia sumulita de: *un milion două sute de mii de coroane, iar cu câte 12 coroane cutia: trei milioane șasesute de mii de coroane.*

De prisos să constatăm ce fel de persoane primesc permise de chibrituri, și prin câte mâni trec acele permisuri până se ridică marfa din fabrică, și n'avem nici puțința să constatăm condițiunile materiale, în cari trec ele dintr'o mână într'alta, și dacă e sau nu comerciant mare ori mic, cel ce prezintă permisul la fabrică, și cel ce le pune în vânzare. Destul să signalăm acest fapt pentru ca să demonstrăm pentru ce azi preoți, învățători, advocați etc. să aruncă în administrația publică, sau ia rolul de agenți și samsari între administrație și negustorii de asemenea articoli, legați de permisuri cu chibrite, sare, sodă și alte mărfuri absolut indispensabile.

Am ajunge cu mult prea departe, dacă am căuta să înmulțim exemplele luate din viața de toate zilele, cari ne arată niște stări de lucruri absolut nesănătoase și insuportabile. Poate că unele vor fi exagerări necontrolabile, dar la tot cazul nu credem să existe cineva, care să nu fi întâlnit în calea sa asemenea anomalii de necrezut, sau să nu fi auzit dela alții casuri și mai ciudate.

Alegerile congrsuale

Joi în 5 Septembrie, a. c. preoțimea din arhidieceza noastră se va întruni în colegiile preoțești pentru alegerea de deputați din cler la congresul național bisericesc, care se va întruni în toamna aceasta.

Congresul din anul acesta are să deslege probleme mari, probleme grele, dela cari va atârna binele și înaintarea bisericii noastre.

Amintim dintre acestea numai unele. Unificarea bisericii noastre din metropolia întreagă cu biserica ortodoxă din România Veche, și alegerea de metropolit.

Unirea bisericii dela noi cu biserica din România Vechie este o dorință generală a tuturor oamenilor, cari în zilele noastre de mari prefaceri s'au mai cugetat și la soartea bisericii.

Biserica dela noi a stat în cea mai intimă și cea mai strânsă legătură cu poporul nostru, vieța din biserică a mers mână în mână cu vieța poporului.

O unire fericită a bisericilor ortodoxe va fi de mare importanță pentru întreg poporul nostru, și avem lipsă de oameni ce mai lumi-

nați, de oameni cei mai probați, de oamenii, cari au stat neclintit și fără șovăire în serviciul bisericii și cari au avut în vedere numai binele și fericirea ei.

Preoțimea noastră va ști și acuma să stea neclintită pe lângă oamenii, cari în timpuri grele au stat în serviciul bisericii conservând ce e bun în ea.

Alegerea de metropolit este o chestiune, care cere grabnică și fericită deslegare. Ne vom grupa cu toți cu mic cu mare în jurul arhierilor noștri, chemați a conduce naia bisericii noastre.

Ei au fost cărmacii noștri în zilele grele ale războiului, ei au fost conducătorii noștri în zilele de fericire de acuma.

Preoțimea va alege deputați după cea mai bună conștiință a sa, condusă numai de interesele bisericii.

Unele ziare dela noi cred că fac serviciu bisericii, când acuma în preajma alegerilor voiesc să agite spiritele, îndemnând să aleagă preoțimea numai dintre aceia cari în aceste zile de grea cumpănă pentru biserica noastră au timp să alerge prin sate și să se prezinte preoțimei ca candidați de deputați.

Noi n'avem timpul fizic, ca să facem agitații electorale pe tema alegerilor la congres. N'avem nici dispoziția sufletească, ca să agităm preoțimea acuma în ajunul alegerilor.

Încât cunoaștem noi deputații de până acuma, încât cunoaștem noi generația tină, care acuma se pregătește pentru lupta în vieța noastră bisericească, preoțimea poate alege cumpănind vieța și activitatea oamenilor după vrednicia lor.

Faptele oamenilor, vieța lor activitatea lor vorbesc ele de sine.

Onoarea de a fi deputat nu se cerșește, cea se dă ca cinste, ca recunoștință pentru vrednicia faptelor.

Să nu umblăm cu doba cea mare. Spicul plin e plecat, să luăm pildă dela părinții noștri, cari au trăit în cinste și în omenie.

Afaceri școlare

Consiliul Dirigent Român a notificat organelor noastre școlare din Brașov dorința de a se împreuna școala reală română și cea comercială ortodoxă română cu școlile similare de stat din Brașov, pe cari statul Român le-a primit în îngrijirea sa și succesive le va naționaliza.

Organele noastre din Brașov accentuând bunele servicii ce acele școale, ca unicele școale românești de acel tip în întreaga Ungaria, au făcut întreg neamului românesc, și obligământul moral de a susține pentru toate timpurile acele școale, ca școale confesionale românești, și a le desvolta și perfecționa cu ajutorul moral și material al statului român, au decis susținerea acelora ca școale confesionale paralele cu școlile de stat similare din Brașov.

Boala de rac i-a curmat firul vieții sale muncite. De-acum ai săi nu-l vor mai vedea alergând pe drumurile orașelor cu dorul fierbinte de-a face bine poporului călcat de asupritori. Siciul lui se apropie de țintirim în cântări tânguitoare, urmat de o văduvă și cinci copilași orfani. Pribegii pleacă capetele, moldovencele plâng... Inima ți se rupe de jale... Mai vin oare încercări atât de amare? O singură mângâiere ne mai lasă Dumnezeu: acești pribegi își dorm somnul de veci în pământ moldovenesc, încunjuțați de frați de-ai noștri. Simțirea lor se va înduioșă și nu vor călca nepăsători peste aceste morminte de pribegi sbuciumați.

Dar durerile nu încetează. În 10 Septembrie moare la Elisabetgrad domnișoara A. Cioflec. O floare plâpândă în primăvară vieții, care mângâia suferințele răniților noștri din Moldova.

A trebuit să-i părăsească și să pribegască. Alături de părinții ei slăbiți, ea aducea o rază de nădejde și de ajutor în sufletele pline de frământări întunecate. Bucuria vieții n'a cunoscut-o căci războiul cu grozăviile lui a chemat-o la muncă aspră și obositoare.

Consistorul arhidiecezan în ședința extraordinară din 28 August, a. c. a luat cu plăcere act de hotărîrea forurilor școlare confesionale din Brașov, cari voiesc să bată cărările generoase de iubire de neam și de lege ale vechilor Brașoveni, cari ne-au lăsat moștenire școlile de acolo, înființate în zile grele, ca noi să le susținem și se le desvoltăm în zile mai bune, în special, în zilele fericite de azi.

Înaltul Consiliu Dirigent în marea sa iubire de neam și de lege a promis bisericii tot posibilul ajutor moral și material la susținerea desvoltarea și complectarea acelor școale.

Vestea aceasta îmbucurătoare o trimitem cetitorilor noștri pentru întărirea lor sufletească.

Trecem prin zile istorice: deci: **Să stăm bine, să stăm cu frică.**

Mihaiu Viteazul

Cetind titula ve-ți crede, că voiesc să scriu despre acest Mare domnitor, a cărui memorie e acum atât de des amintită. Eu vorbesc acum de «Mihaiu Viteazul» meu, de bustul lui, pe care l' procurasem în iubirea și râvna mea de preot tinăr, tocmai înainte de izbucnirea războiului mondial, dela librăria diecezană, din Arad, de unde fratele în Cristos Lazar înprăștie simț național și de artă.

Bustul a ajuns, mulțumită celor ce l'au înpachetat, teafăr la destinațiune și l'am pus sus pe dulap cu fața și privirea spre intrarea în locuință, ca să scruteze și judece pe cei ce intră întrânsa. Lângă el dea dreapta Barițiu și deastânga Eminescu. Comandasem mai multe, dar numai acestea mi-au sosit.

Dar ce să întâmplă. Izbucnise războiul și eu trebuia să plec momentan la Timișoara. Ultima hotărâre am și executat-o. Am dat în seamă, bătrânului și înțeleptului, dascăl unde aveam cvartirul închiriat, familia și pe Mihai Viteazul, cu dorința ca pe cel din urmă să-l ascundă, unde va afla de bine de teama înpenaților unguri sau a sârșilor dar ca eu la reîntoarcere oricum să-l găsesc teafăr.

Reîntors, după câteva luni, de serviciu militar dela front am aflat, că mărele meu viteaz a petrecut când în coșul cu cucuruz, când într'o ladă ascunsă în grădină. Bătrânul meu dascăl l'a temut și îngrijit bine.

La reîntoarcere însă, am absolvat pe dascălul de aceasta sarcină, și am incredințat cu îngrijirea bustului pe credinciosul meu crâznic bisericesc, care venise cu planul hotărât ca să-l păstreze și ascunze în sfta sfintelor, în biserică unde i-se cuvine mai bine să fie, și unde dușmanii noștri nu vor îndrăzni doară să se furișeze și caute cu amănuntul. Așa s'a și întâmplat. A fost așezat într'un dulap zidit în perete, în sft. altar.

În vara anului 1916 când întrase România în războiu, m'a cuprins însă îngrijorarea, căci știam că ungurii în sălbătăcia lor, nu cruță nici bisericile noastre, și caută după steaguri, cărți,

FOIȘOARA

Refugiații Ardealului

— Scrisori din pribegie —

de Dr. Ioan Mateiu.

(Urmare)

Troparele ardeau jalnic lângă siciul tău, și câte fețe înlăcrămate nu suspinau la cuvântul pătrunzător rostit de părintele Macsimilian. Apoi groapa s'a închis în veșnica pomenire. Noi vom pleca azi-mâne și cine știe dacă se va mai aprinde la mormântul tău vr'o lumină. Poate se va găsi o mână credincioasă între Moldovencele noastre, care aducându-și aminte de crucea ta stingheră, s'o lumineze măcar în noaptea învierii. Și sufletul tău va afla ușurare multă.

Abia ne-am recules pe urma acestei întâmplări triste, când în 29 August petrecurăm la groapă un alt mort: notarul Mateiu Folea din Mândra Om cinstit și luptător neobosit pentru drepturile și cultura națională. Adeseori și-a pus în primejdie chiar slujba sa apărând cu tot sufletul școala confesională, pe care Ungurii voiau s'o nimicească.

Zilelele de lumină le așteptă abia atunci, când se va vedea în satul ei iubit. Dar visul se destramă. Moartea-i frânge aripile și trupșorul ei curat se coboară în pământ necunoscut.

Sărmani părinți cari v'ați trudit cu îngrijirea odraslei voastre, ca să vă fie sprijin la bătrânețe, ce nenorocire vă frânge inima strivită, S'a dus copila iubită; noaptea gândurilor negre vă apasă. Numai dorul de casă vă mai ține viața și nădejdea de a vedea sărbătoarea cea mare a neamului. Pentru ea pătîmim toți și credința în sosirea dreptății, ne dă tărie de-a purta bărbătește toate încercările acestei pribegii grozave.

VI.

Viața noastră era sarbădă și posomorâtă. Ne simțiam așa de părăsiți, încât sufletul nostru căută mereu un sprijin, o rază de lumină care să ne ridice din întunerecul desnădejdiei și să îndrepteze cugetele spre zări mai senine. Puterea rugăciunii își făcea loc tot mai larg în noi și dorul după slujba dumnezească devenia tot mai nepotolit. Niciodată n'am înțeles mai bine ca acum însemnătatea covârșitoare a bisericii pentru întărirea obijduiților, ajunși pe marginea prăpastiei.

(Va urma).

documente etc... și așa vor da și de marele meu «Mihaiu». Au și căutat, dară înțeleptul meu crâznic i-a prevenit. S'a dus. Într'o seară, după trasul zvonului (clopotului) în cimiter, unde l'a așezat într'o criptă. Aici nu vor da de el, zicea crâznicul, și nici nu au dat. Ajuns dară îngropat a ajuns între morți, cărora le va fi șoptit multe de toate. Ajuns, cătră sfârșitul războiului, acasă, l-am exhumat și așezat din nou la locul lui de mărire. Nu părea mâhnit pentru tratamentul aplicat, din contră mi-se părea că vrea să-mi spună, fiți în așteptare, o să vină vremea, vine, trebuie să vină... L'am înțeles. Vremea a și venit. Trupele române intrase binișor în creierul Ardealului. Gazetele nu primiam, dar eu știam dela Viteazul meu totul, acuș, acuș... 'mi zicea el, fii cu răbdare, visul și idealul să va împlini încurând.

Într'o bună dimineață, după o noapte petrecută în frământări și friguri de impaciență, căci trecuse câteva zile, și nu mai puteam descoperi nici scoate nimic dela Viteazul meu, m'am decis să-l duc în școală, — căci făceam de nevoie și pe învățătorul — unde l-am prezentat elevilor, doară, doară se va înmuia și va mai da vreun semn în fața nevinovaților. Notez că elevii îl cunoșteau deja de mai înainte din auzite. Băiatul meu Mircea, le șoptise de mult deja, că tăticu are un om cu căciula cu piană pe care-l cheamă «Mihaiu Viteazul», cu care tot vorbește tăticu. Drăguț nevinovat. Le-am explicat cine e, și ce o să ajungem noi Români etc. etc. Li pregăteam că în curând o să vină armata română și pe aici, și o să aparținem «României mari». M'am uitat la Mihaiu, dară parecă nu mă aproba. «Nu de tot, voi bănașenii mai aveți de suferit!» Așa a și fost, câteva zile și intrase și înaintând binișor în Banat armata sârbă. Iată și la noi în Torac. Puțin după aceea, am părăsit, silit de împrejurări, comuna și Bănatul, și de atunci nu mai am nici o știre de sătenii mei ajunși sub stăpânire sârbească. Imi face griji și Viteazul meu, căci plecând în pripă, de astădată nu am mai avut timp să-l dau nimănuia în îngrijire. Sunt sigur că bravul meu crâznic va fi așezat din nou s'au sfta sfințelor, între sfinți, sau în criptă, de unde cred că încurând va fi iarăși scos, și atunci se va uita, de lângă Tisa, în apropierea căreia se află acuma, până la Nistru, împrăștiind duh, înțelepciune și putere.

Grijește-l bine crâznic, căci la învierea lui, și sârbătoarea tuturor bănașenilor vreau să fiu și eu acolo!

Odorheiu, în Septembrie.

Eugeniu Muntean

Pentru îmbunătățirea situației economice

Consiliului Dirigent s'a trimis în 3 Septembrie a. c. următoarea adresă:

Onorat Consiliu Dirigent,

Comitetul «Sindicatului comercial și industrial român din Brașov» sfătuindu-se în ședința sa din 27 crt. asupra scumpetei, care a ajuns insuportabilă, a hotărât să intervină la Onor. C. D. rugându-l să ia cât mai urgent măsurile necesare pentru a înlătura cauzele, cari scumpesc viața atât de mult, încât în unele orașe ale Ardealului viața a ajuns mai scumpă decât la București.

Măsurile principale ar fi:

1. Înlăturarea oricăror măsuri prohibitive pentru import și export.

Multe greutăți și șicane, ce se fac comercianților atât la Resortul de Comerț din Sibiu, cât și mai puțin la București, sunt cauza principală a scumpetei, căci experiența din alte țări și dela noi a dovedit, că cu cât sunt mai multe și mai complicate măsurile de intervenție a guvernului, cu atât se scumpesc mai mult articolele de prima necesitate. Singura măsură eficientă este a se lăsa loc liber concurenței.

2. Să se ia măsuri pentru controlarea conștiențioasă a pieței, stabilindu-se câștigul legal după factură autentică.

Pe piața noastră s'a produs o debandadă din cauză, că mulți comercianți străini și improvizați speculează fără nici un scrupul marfa. Un control amănunțit bazat pe facturi controlate de forurile competente din orașul unde se contractează cumpărarea (Camera de comerț etc.) ar produce o înfrânare a speculei.

3. Expatrierea cât mai întârziată a tuturor indivizilor, cari își au ubicațiunea în alte părți și au venit la Brașov după anul 1914, ar fi o

măsură, care ar contribui foarte mult la ieftinirea traiului. Dintre acești străini cei mai mulți sunt comercianți improvizați, cari având mijloace bănești mari, și prin rassa lor întinse legături comerciale) contribuiesc foarte mult la desvoltarea unei specule exorbitante.

Având în vedere indulgența cunoscută a poliției de aici, ne oferim să punem la dispoziție din sânul Sindicatului oameni de încredere, cari să vegheze la executarea întocmai ordinelor de expatriere.

5. Ar fi de dorit ca cel puțin pentru elementul românesc formalitățile dela fosta graniță din Carpați să se ștergă; fiindcă multele zile pierdute și cheltuielile avute cu scoaterea permiselor contribuiesc și ele la scumpirea traiului.

6. Aflând dela diferiți membrii ai Sindicatului nostru, că la Resortul de comerț din Sibiu elementele străine sunt preferite — nu știu din ce cauză! — cu onoare Vă rugăm să ordonați acelui Resort să ia în considerare, că elementul românesc este acela, care s'a expus și se expune mai mult pentru România Mare și prin urmare merită nu numai un tratament egal, ci o bunăvoință deosebită.

În urma prigonirilor politice elementul românesc a slăbit economic. Va trebui să se împărtășească chiar de un regim protector pentru a putea duce lupta cu concurența străină.

Rugăm On. Consiliu Dirigent să ia în considerare starea sufletească agitată a mulțimii chinuite de specula sus amintită și se ia cele mai urgente măsuri pentru sanarea stărei grave în care ne aflăm, căci la caz contrar mulțimea va trebui să recurgă la mijloacele întrebuintate în alte țări (Franța, Italia și Regatul vechi cu Liga Consumatorilor etc.

Dat din ședința «Sindicatului comercial și industrial român din Brașov ținută ța 30 Aug. 1919.

Dr. Aurel Dobrescu
președ. sindicatului.

Ștefan Belindescu
secret. sindicatului.

Notă: Ziarele sânt rugate să reproducă această adresă.

Știrile zilei

Parastas. Duminecă, în 1 Septembrie a. c. v. s'a celebrat în biserica catedrală parastas pentru odihna sufletului tinărului de bună speranță Mircea Russu Șirianul, mort în luptele dela Turtucaia în războiul mare pentru desrobirea neamului, fiind de față mama răposatului doamna Constanța Hodoș, și un public ales.

La sfârșitul parastasului preotul slujitor, asesorul consistorial Mateiu Voileanu, în cuvinte mișcătoare a apoteosat moartea tinărului erou, care pentru idealul neamului și-a dat jertfă vieța sa.

Răposatul odihnească în pace, ear mama obidată afle mângâierea în soartea mai bună a neamului nostru.

Festivități culturale. Nemții din România-Mare au ținut Duminecă în 7 a lunei curgătoare serbări mari culturale în Timișoara. Au luat parte cele 2 reuniuni de muzică Coruri bărbătești, Hermania și «Männergesangverein» din Sibiu, și reuniunile germane de muzică din Lugoș și Caransebeș.

În cadrul serbărilor date în aducerea aminte a poetului german Lenau s'a manifestat pentru prima oară liber elementul german din România-Mare, un lucru, care până acuma nu s'a conștientizat din partea guvernelor ungurești.

Ziarele fraților sași de aici din Sibiu scriu cu mare însuflețire de aceste manifestațiuni culturale din Timișoara.

Referent școlar. După cum cetim în ziarul episcopiei surori din Caransebeș: «Foaia Diecezană» la consistorul român de acolo a fost numit referent școlar preotul din Lugoș, domnul Dumitru Nistor.

Comisar la examene. Pentru examenele de maturitate din toamna aceasta la liceul de stat din Petroșeni este numit comisar al Inaltului Consiliu Dirigent directorul liceului real din Deva domnul Iosif Roteanu.

Universitatea din Cernăuț. În Cernăuț s'a început naționalizarea universității de acolo. În zilele trecute au plecat toți profesorii străini dela universitate cu destinațiunea, de a se așeză la Viena. La gară rectorul universității a ținut o cuvântare de rămn bun.

† **Andrei Joandrea,** culegător de litere în tipografia arhidiecezană și al acestui ziar, după un morb scurt și greu a încetat din viață Sâmbătă în 13 Septembrie a. c. la orele 10 seara. În mormântarea va avea loc Marți în 16 Septembrie la orele 2 d. a. din capela comună a cimiterului orașenesc în acelaș cimiter.

Examene de maturitate. La gimnaziul ortodox român din Brașov în toamna aceasta se se vor ținea examene de maturitate din toate studiile cu tineri cari, au făcut clasa VIII la școala de model dela cursurile de profesori din Cluj, și examene de maturitate de corigență, cari au avut în terminul din lunie calculi nefindestulitori din un obiect.

Examenele de maturitate în scris se fac în zilele de 29, 30 Septembrie și 1 Octombrie, nou a. c. iar examenele verbale se țin în 8 Octombrie, nou a. c.

În celelalte pentru informațiuni este a se adresa direcțiunei institutului.

Provederea cu făină. Familiile, cari nu pot procura ele bucatele de lipsă, și nu sunt luate în listele celor neglijite, sau nu aparțin vreunei uniuni de consum, sunt a se anunța la comună în scopul de a se face bine împărțeala bucatelor procurate de oraș. Anunțarea se face după litera inițială a familiilor înrândul următor: Sâmbătă, în 13 Sept. nou, a. c. literile A—K. Luni în 2/15 Septembrie, literile L—R. Marți, în 3/16 Septembrie, literile S—Z.

Numiri. Consiliul Dirigent Român a numit primar al orașului Timișoara pe Domnul Stan Vidrighin, inginer și director al uzinelor apeducte, iar de primar ajutător pe domnul Karl Möller fost colonel.

Se introduce încetul cu încetul viața românească în administrația orașelor din Bănat.

Cas de moarte. Cum cetim în ziarele din regat, episcopul eparhiei Râmnicului Antim Petrețu, a murit în sediul episcopiei sale din Râmnic-Vâlcea în etate de 44 ani, după o lungă și grea suferință, lăsând în mare jale pe credincioși. În răposatul în Domnul clerul din regatul vecin a pierdut un prelat luminat și vrednic. În veci pomenirea lui.

Furt. S'a furat în Oradea-Mare 2 cai unul o iapă sură de 4 ani, altul o iapă albă-sură tot de 4 ani. În atenția cumpărătorilor.

Tipografie nouă în Cluj. Primim din Cluj următoarele: În opt luni, de când a început cimentarea vieții noastre de stat în Transilvania, toate lucrările grafice ale autorităților noastre au fost executate aproape numai în ateliere streine și sute de mii de coroane s'au vărsat în mâinile celor, cari au meritat prea puțin favorul acesta.

Lipsa unor tipografii românești bine organizate a făcut posibilă starea aceasta de lucruri, ba chiar a și justificat-o întrucâtva. Pentru că însă în viitor să nu mai fim avizați nici în privința aceasta la străini, — am hotărât înființarea în Cluj a unei mari tipografii românești, care să fie în stare de aservi aproape întreg publicul nostru.

Tipografia începând să funcționeze, cu onoare vă aducem aceasta la cunoștință și vă rugăm să binevoiți a vă adresa în viitor cu toată încrederea tipografiei noastre, instalată în Cluj, strada Deák Ferencz Nr. 4. Cu toată stima: p. Direcțiunea Tipografiei Dr. Sebastian Bornemisa.

Din zile mari. În editura «Librăriei Săteanului» a apărut volumul de poezii eroice «Din zile mari» de cunoscutul scriitor poporan Petre Dascălul. Sunt scrise pentru talpa țării, care ne-a dat ostașii făuritori ai României mari și cuprind strofe de îndemnuri eroice și vitejești fără seamăn.

Această carte e poate cea mai bună și cea mai potrivită lectură pentru bravii noștri ostași.

ELEVELE

primite în „Institutul surorilor de ocrotire“, pe sesiunea 1919—20

1. Ancușa Silvia, Văliug.
2. Babeș Silvia, Ruja.
3. Bădilă Elena, Turnișor.
4. Bircescu Viorica, Lugoj.
5. Blaga Elena, Mercurea.
6. Broșteanu Ana, Reșița.
7. Buda Maria, Budafalău.
8. Bucurenciu Veturia, Arpașul de sus.
9. Buzea Voichița, Milașul-mare.
10. Călborean Eugenia, Boian.
11. Câmpean Susana, Poiana Blenchi.
12. Ciora Ana, Veștem.
13. Ciulean Eugenia, Băbeni.
14. Cohan Ana, Tornea.
15. Colceri Ana, Sibiu.
16. Coleși Sabina, Zernești.
17. Corceșiu Elvira, Indol.
18. Cosma Emilia, Tur.
19. Crista Maria, Dobra.
20. Dâmboiu Valeria, Brașov.
21. Doican Ana, Sebeșul de jos.
22. Dragoman Paraschiva, Țichindeal.
23. Dumbrăvean Gafea, Sâncel.
24. Fecheticiu Victoria, Mediaș.
25. Fels Berta, Sibiu.
26. Fleck Neli, Sibiu.
27. Foltean Salomea, Alba-Iulia.
28. Găescu Emilia, Belinț.
29. Gavrilescu Victoria, Țanțari.
30. Gebauer Marta, Brașov.
31. Gebauer Wilhelmina, Brașov.
32. Gischner Mariana, Brașov.
33. Glaja Cornelia, Hundrubechi.
34. Henegar Ileana, Lanchrâm.
35. Hudea Sofia, Hendorf.
36. Ilea Elisabeta, Râșnov.
37. Ioan Ana, Sâncel.
38. Ioncu Maria, Chișineu.
39. Istrate Aurelia, Tanțiu.
40. Izip Rozalia, Sântiona-săsească.
41. Jula Sofia, Var.
42. Kelterman Grete, Sibiu.
43. Kelterman Iosefina, Sibiu.
44. Knall Frieda, Sibiu.
45. Lațcu Elena, Caransebeș.
46. Lupan Cornelia, Chiusbaia.
47. Manciu Silvia, Sibiu.
48. Maniu Elena, Arad.
49. Moldovan Virginia, Vidrașeu.
50. Manta Maria, Gurarâului.
51. Marcu Elena, Spring.
52. Marin Olimpia, Boroșinul mic.
53. Morariu Aurelia, Juriul de câmpie.
54. Morariu Silvia, Juriul de câmpie.
55. Muntean Maria, Pianul de jos.
56. Neagu Maria, Cinadie.
57. Oana Raveca, Pianul de sus.
58. Oancea Letiția, Dobârca.
59. Olariu Cornelia, Gioagiu de sus.
60. Olteanu Ana, Ludoșul de murăș.
61. Oltean Elena, Veza.
62. Ongyert Clotilda, Bistrița.
63. Oros Maria, Marin.
64. Păcurariu Alexandrina, Mercurea.
65. Pan St. Maria, Cristian.
66. Piso Silvia, Sibiu.
67. Popa Maria, Sibiu.
68. Pop Domnica, Sibiu.
69. Pop Lucreția, Daia-română.
70. Pop Veturia, Tohanul-vechiu.
71. Pop Vilhelmina, Macira.
72. Popoviciu Ana, Solomon.
73. Popoviciu Eugenia, Arad.
74. Popoviciu Maria, Ocna-Sibiului.
75. Rusu Ana, Velcheriu.
76. Rusu Maria, Tur.
77. Sabo Augusta, Tur.
78. Sârbu Ana, Sibiu.
79. Seidel Ana, Dej.
80. Simonis Iosefina, Sibiu.
81. Stănuleț Paraschiva, Săsăuș.
82. Soceneaș Ana, Săcel.
83. Stănescu Silvia, Turda.
84. Suci Maria, Cluj.
85. Teleguțiu Cornelia, Abrud-sat.
86. Theil Gabriela, Sibiu.
87. Vișia Maria, Făgăraș.
88. Wolff Emma, Sibiu.

AVIZ!

Toate elevele «Institutului surorilor de ocrotire» au a se prezenta la internat în strada Mănăștur (Salvarea) Cluj, în ziua de 25 Septembrie a. c.

LISTA OBIECTELOR

ce trebuiesc aduse de Surorile de Ocrotire la intrarea în Internat. Rufărie (minimum):

6. cămăși de zi.	6. cărpe de bucătărie.
6. cămăși de noapte.	12. batiste.
6. pantaloni.	12. cărpe albe.
3. brasiere (lăibăruțe).	2. capoade.
3. fuste albe.	2. părechi ghete.
6. părechi ciorapi.	1. sac petru rufe.
6. ștergare.	1. țol.
6. servete de masă.	

Un tacâm complet: 3 farfurii, 1 farfurie mare de servit mâncarea, 1 ceașcă, 1 sticlă de apă, 2 linguri supă, 2 cuțite, 2 furculițe, 2 lingurițe.

Dr. Iuliu Moldovan m. p.
secretar general.

Nr. 74/1919.

(264) 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului de învățător la școala confesională din Batiz în protopresbiteratul Hunedoara, în sensul ordinului consistorial din 8/21 August a. c. Nr. 5927 Școl., se publică concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sânt: 400 cor. dela biserică, 200 cor. din fondul cultural, iar restul salariului votat deja dela stat. Cvartir în natură, lemne de foc și grădină.

Învățătorul ales este îndatorat a conduce copii la biserică și a cânta cu ei răspunsurile liturgice.

Cererile instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul arătat, iar concurenții sânt poftiți a se prezenta înainte de alegere la sf. biserică, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul.

Hațeg, la 15/28 August 1919.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tractului Hunedoara.

Dr. Cornel Popescu
protopop adm.

Redactor responsabil: Mateiu Voileanu.

Censurat prin: Dl Simonescu.

Nr. 88/1919.

(271) 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia de cl a III-a Zlaști cu filiala Govășdia din prtopresbiteratul Hunedoara, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile împreună cu documentele în termenul arătat subsemnatului oficiu și cu prealabila încunoștințare se vor prezenta în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, respective celebra și a face cunoștință cu poporul

Hațeg la 14/27 August 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Hunedoara în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopop adm.

Nr. 278/protop. 1919.

(262) 1—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de clasa a III-a Alma protopresbiteratul Mediașului, se escrie concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitorilor dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat, iar concurenții pe lângă observarea dispozițiilor reglementare — se vor prezenta în vre-o Duminecă s'au sârbătoare în biserică spre a cânta eventual a celebra și cuvânta.

Mediaș 6/19 August 1919.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Mediașului în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Romul Mircea,
protopop.

Nr. ad. 189.

(276) 1—1

Concurs

Secția regională din Sibiu a Societății pentru Ocrotirea Orfanilor din războiu, publică concurs pentru 40 locuri la Școala de Sericultură Vitlimescu-Mironeanu din Iași având în program: cultura vermicilor de mătase, a inului și a cănepei, țesutul, neveditul, teoria boiturilor din plante, economia casnică, țesutul covoarelor românești, brodăria și gospodăria.

Sunt preferite orfanele de război, cari vor fi susținute la școala de secția regională; celelalte vor plăti dela 1000—1200 Lei anual.

Cursul ține 5 ani. Școala e cu internat. Se cere etatea 12—17 ani pentru orfane 12—15 ani și absolvarea claselor primare.

Petițiunile să se trimită cât mai îngrabă la secția regională Sibiu Str. Fridenfels 16 I, 7, unde se află programul școlii și informațiuni privitor la cele ce trebuie duse la intrarea în școală,

Dumitru Antal
p. secretar.

Catinca A. Barseanu
prezidentă.

Nr. 248/1919 prot.

(259) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului a VII-lea de învățător la școala noastră confesională din Săliște se escrie în conf. cu ord. cons. Nr. 1357/1919 Școl. concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele normate prin lege.

Dela concurenți se cere dexteritate muzicală și destoinicie de a conduce corul Reuniunii de cântări din loc.

Petenții își vor înainta cererile de concurs în termenul fixat subsemnatului oficiu protopesc.

Săliște, 30 August 1919.

Dr. Dumitru Borcia,
conduc. oficiului protopesc.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.